

12. august 2011

UKA 2011/64

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matu-muuna saqqummiuppara:

Timigissarnerup nerisaqartarnerullu sunniiveqatigiinnerisigut timikkut eqqarsartaatsikkulu inuunermi atukkat qanoq pitsaanerulersissinnaaneri immikkut sammillugit kalaallisut aallakaatitassiornissamut aningaasanik immikkoortitsinissamut Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.
(Inatsisartunut ilaasortaq Niels Thomsen, Demokraatit)

Tungavilersuut

Uppernasagaalluareernikuvoq timip aalatittarnerata nerisallu inuulluarnissamut pingaaruteqartuunerannit. Inuit akornanni illuaqqajaasoqarpoq siullermerniit annertunerusumik issianerulluni sulisoqartarluni peqatigalugulu annertunerujussuarmik avataaniit eqqussukkanik suliareriigaasunillu nerisarluta. Tamanna ataqatigiissitsineruvoq timikkut eqqarsartaatsikkulluunniit inuulluataarnissamut iluaqutaanngitsoq.

Ullumikkut Paarisap Inuunerittallu ataani pinaveersaartitsineq peqqinnissamillu siuarsaneq ingerlavoq. Suliamut tamatumunnga Aningaasanut Inatsisikkut ukiumut 10 mio. kr. missaanik aningaasaliisoqartarpoq.

Demokraatiniit siunnersuutikkut partiit allat Inatsisartuni peqatigalugit Naalakkersuisut pisussaaffilerusuppagut aningaasanik immikkoortitsissasut kalaallisut oqaaseqarfiusumik aallakaatitassiornissamut nangeqattaartussamut, taassumap sammissallugu qanoq timigissarnerup nereriutsillu sunneeqatigiinnerisa timikkut eqqarsartaatsikkullu inuulluataarnerutitsinnaanera.

Isumassarsiorfittut qallunaat TV-kkut aallakaatitassiaat ”Ha’ det godt”-mik taasaq unnersuussutigerusupparput, tassani ilisimasallit paasisitsiniaallutik timip suussusaanik. Ilaatigut pineqartut tassaapput nerisat, pujortarnek, aalakoornartoq, timigissarneq aammalu stressi.

Aallakaatitassiami isiginnaartut siunnersorneqarput qanoq pujortarunnaartoqarsinnaanersoq, qanoq arpattalertoqarsinnaanersoq imaluunniit stresserneq anigorneqarsinnaanersoq. Taassumap saniatigut aallakaatitassiap takutippaa, qanoq tuaviortumik, ajornanngitsumik aamma ikitsunik annikitsunillu inuusaatsikkut allannguinnikkut peqqinnerulluni sivisunerusumillu inuusoqarsinnaasoq. Peqqusersiornernik piviusunillu takutitsisoqarpoq tungusunnissaatinut, aalakoornartumut, vitamininut, akuutitssanut, timersornermi nukinnut, naartunermut timillu aalatittarneranut, nerisassanik narrusarnermut il.il. – uppernarsaatissaqarluartinneqarlutik ilaatigut Sundhedsministeriap allallu misissuisimaneri kingulliit.

Aallakaatitassiami isiginnaartut namminnek peqataapput inuppaaluit namminnek misiliutitut peqataasussatut nalunaarsimanerisigut. Misiliutitut peqataasut ikiupput paasiniaanermi aaqqiissutit teoretiskiusut piviusumi iluoornerisut.

Uangut takorloorparput aallakaatitassiaq nangeqattaartoq kalaallisoortoq aamma taamatut aaqqissuunneqassasoq. Aallakaatitassiortoq eqqortumik ilisimasalik sinerissami najungaarfinnut toqqagaareersimasunut sisamanut angalassaaq (kommuuninu tamanut), tassani innuttaasut aaliangersimasutassigiinngitsunik peqqissutsikkut unammilligassallik ikiorlugit.

Pisortanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai

Nalilerparput pisortanut aningaasaqarnikkut pitsaasunik pitsaanngitsunillu kinguneqassasoq. Aningaasaqarnikkut sunniutissat pitsaanngitsut tassaapput suliap aningaasalersorneqartariaqarnera.

Demokraatit takorloorpaat aallakaatitassiaq fondit, aningaasaliinerit (sponsoratit) kiisalu konto 34.15.01. aqutigalugu Paarisamut Inuunerittamullu aningaasaliissutigineqareernikut aqutigalugit aningaasalersorneqassasoq. Taamatut aningaasalersuinissamut periuseqarnerup kingunerissuaa aallakaatitassiap nangeqattaartup nunatta karsianut aningaasartuutaanerunnginnissaa. NunaFondi siusinnerusukkut kalaallisuunik juullerpaluttuliornermut taperseereernikuvoq 1 mio. kr. sinnerlugu, aamma taassumap saniatigutallanik fondeqarpoq soorlu Bikubenfonden, Veluxfonden aamma Kulturfonden Danmark-Grønland.

Aallakaatitassiamut nangeqattaartumut aningaasaliisussatut naleqqulluarsinnaasoq tassaangaluarpoq Air Greenland, taanna aningaasaliisuusinnaangaluarluni pilersitsisut angalanerannut. Alla aningaasaliisuusinnaangaluartoq tassaavoq KNR, taanna aallakaatitsissummik atugassiutingaluni atortorissaarutininik, immiussivissanik il.il. ikiuussinnaangaluartoq. Pilersitsinerimut aningaasartuut tamakkiisoq missingerneqarpoq 2 mio. kr.-ip missaaniittussatut. Missingineq inissinneqarpoq isumaqarnikkut pilersitsineq (immiussineq katiterinerlu) juullimi ammartakkap pilersinneratulli akeqartussatut naliliinikkut (1,2 mio. kr.). Aningaasat sinneri ca. 800.000 kr. angalanerimut aamma akunnisimanerimut kiisalu aallakaatitsinerimi ingerlatsisumoortuupput. Allassimasut tunngavigalugit periarfissagissaarpoq fondinut aningaasaliisussanullu qinnuteqarnissamut, taamaasinikkut pisortanut aningaasartuut naatsorsuutigineqassalluni annikinnerujussuusussatut.

Aningaasaqarnikkut sunniutissat pitsaasut tassaapput kalaallit inuiaat peqqinnissamut qaammaasaqarnerulernerat taamaasinikkullu peqqinnerulerlutik. Tamanna piffissamut ungasinnerusumut Peqqinnissaqarfiup aningaasartuutaanut sunniuteqassooq. Tamanna tunngavigalungu nalilerneqarpoq, massuma aningaasaqarnikkut pitsaaqutip siusinnerusukkut taaneqartoq aningaasaliisariaqarneq sippungaatsiasngaa. Taamaattumik nalilerneqarpoq siunnersuutip aningaasatigut kingunissai tmakkiisut pitsaalluinnartuusussatut.

Inuussutissarsiornermut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai

Namminersorlutik inuussutissarsiorturnut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu toqqaannartumik kinguneqassanngilaq. Inuussutissarsiorturni namminersortut peqqinnerusunik sulisartoqalissapput. Tamanna pitsaasutut isigineqartariaqarpoq.

Innuttaasunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai

Innuttaasunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu toqqaannartumik kinguneqassanngilaq. Toqqaannanngikkaluamik innuttaasut peqqinnerusut pilersitsinerusinnaanissamut piareersimanerussapput. Tamanna periarfissiivoq innuttaasunut aningaasaqarnikkut pitsaasumik kinguneqarnissamik.

Taamatut oqaaseqarlunga Naalakkersuisut akissutissaannut kiisalu partiit allat oqaaseqaatissaannut qilanaarpunga.